

**ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII
I IRLANDII PÓŁNOCNEJ**

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

INFORMACJE OGÓLNE

Powierzchnia	243 610 km ²	
Ludność	65 105 246	
Głowa państwa	królowa Elżbieta II	od 1952
Premier	Boris Johnson	od 24 lipca 2019
Minister Przedsiębiorczości, Energii i Strategii Przemysłowej, Przewodniczący COP26	Alok Sharma	od 13 lutego 2020
Minister Handlu Zagranicznego	Elizabeth Truss	od 24 lipca 2019
Minister Spraw Zagranicznych	Dominic Raab	od 24 lipca 2019
Ambasador Zjednoczonego Królestwa w Polsce	Anna Luise Clunes	od września 2020
Ambasador Polski w Zjednoczonym Królestwie	Arkady Rzegocki	od sierpnia 2016
Wybory parlamentarne	Przedterminowe wybory odbyły się 12 grudnia 2019 roku	
Przynależność do UE	1 lutego 2020 roku Wielka Brytania wystąpiła z Unii Europejskiej	

Wielka Brytania jest państwem członkowskim WTO (1995) i OECD (1961).

Rankingi gospodarcze	Wielka Brytania (rok poprzedni)	Polska
<i>Ernst&Young - Attractiveness Europe Survey 2020</i> (atrakcyjność inwestycyjna)	2. (1.)	7.
<i>Global Innovation Index 2019</i> (innowacyjność gospodarki)	5. (4.)	39.
<i>World Bank - Doing Business 2020</i> (łatwość prowadzenia biznesu)	8. (9.)	40.
<i>World Economic Forum – The Global Competitiveness Report 2019</i> (konkurencyjność gospodarki)	9. (8.)	37.

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI MAKROEKONOMICZNE

Wskaźniki/Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PKB (mld EUR, ceny bieżące)	2 359,8	2 420,9	2 522,7	-	-	-
PKB na 1 mieszkańca (EUR, ceny bież.)	35 730	36 440	37 770	-	-	-
PKB (wzrost w %)	1,7	1,3	1,3	-10,3	3,3	2,1
Deficyt/nadwyżka budżetowa (% PKB)	-2,4	-2,2	-2,3	-13,4	-9,0	-7,6
Dług publiczny (% PKB)	86,3	85,8	85,4	104,4	111,0	113,7
Inflacja (HICP w %)	2,7	2,5	1,8	0,9	2,3	2,9
Bezrobocie (%)	4,3	4,0	3,8	5,0	7,3	6,2
Eksport towarów (mld EUR)	390,7	412,1	419,8	-	-	-
Import towarów (mld EUR)	569,6	570,6	619,7	-	-	-
Saldo obrotów (mld EUR)	-178,9	-158,5	-199,9	-	-	-
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Wielkiej Brytanii (mld USD)	101,2	65,3	59,1	-	-	-
Brytyjskie inwestycje bezpośrednie za granicą (mld USD)	117,5	41,4	31,5	-	-	-

Źródła: Eurostat; Autumn 2020 European Economic Forecast, UNCTAD (WIR 2020), ONS.gov.uk

Ustrój polityczny Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej to monarchia parlamentarna, w ramach której funkcjonuje system gabinetowo-parlamentarny. Pod względem terytorialnym Wielka Brytania jest unią realną poszczególnych części składowych. Wielka Brytania składa się z królestw: Anglii i Szkocji, Księstwa Walii oraz prowincji Irlandia Północna. Formalnie jest to państwo unitarne o silnym stopniu decentralizacji. Podstawy systemu prawnego stanowią konwenanse konstytucyjne, ustawy ustrojowe, prawo zwyczajowe, zasady ustrojowe oraz krajowe prawo stanowione, a także prawo Unii Europejskiej. Do najważniejszych organów państwa zalicza się monarchę, dwuizbowy parlament i gabinet wraz z premierem. Dla ustroju charakterystyczny jest również system dwupartyjny i związane z nim funkcjonowanie gabinetu cieni. Rząd brytyjski odpowiada przed dwuizbowym parlamentem westminsterskim, jednak poszczególne kraje posiadają pewną autonomię i własne organy rządowe zajmujące się sprawami lokalnymi. Brytyjski parlament tworzą Izba Gmin, Izba Lordów oraz monarcha. Liczba członków izb jest zmienna (obecnie wynosi odpowiednio 650 i 782).

Brexit

Od 1 lutego 2020 roku Wielka Brytania przestała być członkiem Unii Europejskiej. Jednak do końca 2020 roku w Wielkiej Brytanii obowiązują takie same zasady jak w całej UE. W tym czasie nie są wprowadzane nowe cła, nie ma ograniczeń w transporcie, ani kontroli na granicy Unia Europejska – Wielka Brytania. Zachowany jest także swobodny przepływ osób oraz pracowników, nadal dowód osobisty jest honorowanym dokumentem podróży. To się zmieni dopiero od 1 stycznia 2021 roku.

Wystąpienie Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej na podstawie Umowy Wyjścia wiąże się z rozpoczęciem obowiązywania od 1 lutego 2020 roku tzw. okresu przejściowego. Okres przejściowy trwa do końca grudnia 2020 roku i ma zapewnić utrzymanie obecnych relacji pomiędzy Unią Europejską a Wielką Brytanią. Zgodnie z założeniem podczas obowiązywania okresu przejściowego Wielka Brytania nadal będzie traktowana jak państwo członkowskie z wyłączeniem możliwości udziału w unijnym procesie decyzyjnym. Dla polskich przedsiębiorców i obywateli oznacza to m.in.:

- brak ceł i dodatkowych regulacji w handlu,
- brak kontroli na granicy Unia Europejska – Wielka Brytania,
- swobodny przepływ osób oraz pracowników odbywający się na dotychczasowych zasadach – nadal dowód osobisty będzie honorowanym dokumentem podróży,
- brak ograniczeń w transporcie drogowym,
- brak konieczności dostosowania eksportowanych towarów do innych standardów,
- brak konieczności posiadania dodatkowych, nie wymaganych dotychczas certyfikatów,
- brak konieczności dokonywania zgłoszeń celnych, uzyskania licencji, spełniania odmiennych norm sanitarnych czy fitosanitarnych,
- brak ograniczeń w swobodzie przepływu kapitału,
- kontynuację wzajemnego uznawania kwalifikacji.

Sytuacja gospodarcza

Wielka Brytania jest państwem o wysokim poziomie rozwoju z gospodarką o charakterze rynkowym, drugą w Europie, po gospodarce niemieckiej, a przed francuską (wartość PKB w 2018 - 2,4 bln EUR). Struktura wytwarzania brytyjskiego PKB: usługi 79,2%, przemysł 20,2%, rolnictwo 0,7% (CIA World Factbook, 2017). W sektorze usług, głównie bankowych, finansowych (w tym fintech i ubezpieczeniowych) Wielka Brytania zajmuje 2. miejsce na świecie, za Stanami Zjednoczonymi. Produkcja przemysłowa obejmuje zaawansowane technologie – Wielka Brytania jest uznawana za lidera innowacyjności. Intensywne, wysoko zmechanizowane i wydajne rolnictwo zaspokaja potrzeby żywnościowe kraju w 60%, przy czym w tym dziale gospodarki zatrudnione jest tylko 2% społeczeństwa. Wielka Brytania posiada także bogate złoża surowców energetycznych (węgla, gazu ziemnego i ropy naftowej).

W ciągu ostatnich dwóch dekad rząd dokonał prywatyzacji wielu przedsiębiorstw państwowych, odchodząc w znacznym stopniu od zasad tzw. państwa opiekuńczego (ang. *welfare state*). Polityka gospodarcza Wielkiej Brytanii opiera się o *Strategię Przemysłową Wielkiej Brytanii*. Celem strategii jest wzmocnienie brytyjskiej gospodarki poprzez wspieranie innowacyjności już na początkowym etapie powstawania kreatywnych rozwiązań, zwiększenie partnerstwa publiczno-prywatnego na rzecz inwestowania w badania i rozwój. Strategia skupia się na działaniach mających zapewnić każdemu obywatelowi szansę uzyskania wysokich kwalifikacji, a następnie wysokiej jakości zatrudnienia, które mają prowadzić do wzmocnienia ich siły nabywczej, a w dalszej kolejności do rozwoju brytyjskiej gospodarki. Strategia wskazuje na pięć elementów stanowiących podstawę sukcesu gospodarczego: idee, ludzie, infrastruktura, otoczenie biznesowe oraz miejsca (*Ideas, People, Infrastructure, Business Environment, Places*). Wpływy z podatków stanowią 37% PKB.

Gospodarka Wielkiej Brytanii zaczęła spowalniać w wyniku głosowania w referendum o opuszczeniu UE (**brexit**) w czerwcu 2016 roku. W drugim kwartale 2019 roku brytyjski PKB spadł o 0,1% w stosunku do pierwszego kwartału, co oznaczało pierwszy spadek gospodarczy od 2012 roku; w trzecim kwartale 2019 roku wzrost brytyjskiego PKB w stosunku do poprzedniego kwartału wyniósł 0,5%, a w czwartym 0,0%.

Pandemia koronawirusa przyniosła dodatkowy, ogromny i negatywny wpływ na gospodarkę Wielkiej Brytanii. Dane za II kwartał 2020 pokazują olbrzymi spadek PKB w stosunku do I kwartału, bo aż 20,4% (w I kwartale 2020 w stosunku do IV kwartału 2019 było to jeszcze 2,2%), co oznacza drugi kolejny kwartał, w którym odnotowano spadek PKB. Był to najgorszy wskaźnik wśród państw G7. W relacji r/r spadek PKB wyniósł aż 21,7%. Sektory, które najbardziej ucierpiały (dane za II kw. br.): zakwaterowanie i wyżywienie (-86,7%), budownictwo (-35%), edukacja (-34,4%), transport (-30%), produkcja przemysłowa (-20,2%), sprzedaż hurtowa, detaliczna i w motoryzacji (-20,0%). Bezrobocie pozostaje na poziomie niezmienionym – 3,9%,

jednakże OBR (Office for Budget Responsibility) w III kw. br. może wynieść 9,7%, w IV. kw. – 11,9%, natomiast w I kw. 2021 r. – 13,2%. Dane handlu zagranicznego UK wskazują, że w II kw. br. brytyjski eksport wyniósł 130,9 mld GBP (spadek o ok. 17% w por. z I kw. br.). Z kolei import stanowił 122,3 mld GBP (spadek o 22,4% w por. z I kw. br.). Tym samym UK osiągnęła dodatni bilans handlowy w wys. 8,6 mld GBP (najwyższy kwartalny wynik od 1998 roku).

Rząd UK przewiduje, że w całym 2020 r. PKB kraju zmniejszy się o 10,6%-14,3%, natomiast wg Banku Anglii gospodarka skurczy się o ok. 9,5% (wcześniejsze analizy zakładały spadek PKB na poziomie 14%). Rząd UK prognozuje, że w 2021 r. wzrost PKB ukształtuje się na poziomie 6%.

Komisja Europejska prognozuje, że na koniec 2020 roku spadek PKB wyniesie 10,3%, a w 2021 i 2022 roku nastąpi odbicie we wzroście PKB odpowiednio do 3,3% i 2,1%.

Wg raportu OECD, podsumowującego przegląd brytyjskiej gospodarki, kryzys związany z pandemią COVID-19 wybuchł w Wielkiej Brytanii w sytuacji słabego wzrostu gospodarczego, stagnacji produktywności oraz niskiego poziomu inwestycji. W wyniku kryzysu brytyjska gospodarka odnotowała jeden z największych spadków produkcji w krajach OECD, mając na uwadze jej głęboką integrację z gospodarką światową oraz ciężko dotknięty sektor usług (stanowiący 80% brytyjskiej produkcji i zatrudnienia). Dodatkowo, połączenie COVID-19 z wyjściem kraju z jednolitego rynku UE sprawia, że perspektywy gospodarcze pozostają wyjątkowo niepewne. Choć szybka i znacząca reakcja rządu na kryzys przyczyniła się do ustabilizowania gospodarki, Wielka Brytania nadal stoi w obliczu długoterminowych zakłóceń w działalności gospodarczej, co grozi pogłębieniem istniejących już wcześniej nierówności i dysproporcji regionalnych. Od czasu kryzysu większość gospodarstw domowych odnotowała spadek dochodów. Nawet zakładając scenariusz płynnego przejścia Wielkiej Brytanii do umowy o wolnym handlu z UE, analitycy OECD przewidują, że w 2020 r. odnotowany zostanie bezprecedensowy roczny spadek PKB na poziomie 10,1%, a aktywność gospodarcza będzie utrzymywać się poniżej poziomu sprzed kryzysu aż do końca 2021 r. Szacuje się, że w 2021 r. stopa bezrobocia wyniesie 7,1%, (dla porównania - w 2019 r. 3,8%). Mając na uwadze potrzebę sprostania długoterminowym wyzwaniom gospodarczym związanym zarówno z kryzysem COVID-19 jak i wyjściem z jednolitego rynku UE, ekonomiści OECD rekomendują władzom krajowym m.in. zwiększenie inwestycji w gospodarkę cyfrową, sektor usług, zieloną infrastrukturę i rozwój kompetencji osób dorosłych (w tym bardziej zwiększone wydatki na poprawę umiejętności cyfrowych). Zaznaczają, że w ostatnich latach inwestycje publiczne w Wielkiej Brytanii były niższe niż w innych wiodących gospodarkach, a inwestycje w infrastrukturę cyfrową nadal pozostają w tyle za inwestycjami w transport, energię i usługi komunalne. W tym kontekście podkreślono, że zwiększenie inwestycji w tych obszarach przyczyniłoby się do znaczącego wzrostu produktywności. W odniesieniu do kwestii związanych z opuszczeniem jednolitego rynku UE, ekonomiści OECD podkreślają, że uniknięcie scenariusza *no deal* będzie korzystne zarówno dla Wielkiej Brytanii, jak i Unii Europejskiej. W sytuacji braku porozumienia brytyjski rząd powinien być m.in. przygotowany na zapewnienie wsparcia dla firm i pracowników, którzy będą dotknięci konsekwencjami takiego rozwoju sytuacji.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy z kolei prognozuje spadek brytyjskiego PKB na poziomie 10,2% w 2020 roku i wzrost o 6,3% w 2021 roku.

Ratingi największych agencji:

	Fitch Ratings	Standard&Poor's	Moody's
rating	AA-	AA	Aa2
perspektywa	negatywna	stabilna	negatywna
ostatnia zmiana	27 marca 2020 ↓	17 grudnia 2019 ↑	8 listopada 2019 ↓

Handel zagraniczny

Wielka Brytania należy do najważniejszych uczestników handlu międzynarodowego - jest 5. importerm i 10. eksporterem towarów na świecie (wg *World Trade Statistical Review 2019*). Wg danych brytyjskiego Ministerstwa ds. Handlu Międzynarodowego (DIT) w 2018 roku towarowe obroty handlowe Wielkiej Brytanii ze światem wyniosły 839,4 mld GBP, przy czym brytyjski eksport wyniósł 350,7 mld GBP (+2,2% r/r), a import 487,2 mld GBP (+2,9% r/r). Najważniejsi partnerzy w brytyjskim eksporcie, to USA (15,7% całości eksportu), Niemcy (10,4%), Niderlandy (7,6%), Francja (7,0%) i Irlandia (6,3%), a w imporcie Niemcy (13,9%), Chiny (9,0%), Niderlandy (8,6%), USA (8,6%) i Francja (5,8%); Polska uplasowała się na 11. pozycji. Państwa Unii Europejskiej stanowiły 49,1% wartości brytyjskiego eksportu oraz 54,4% importu. W eksporcie Wielkiej Brytanii dominowały samochody (9,5% całości eksportu), produkty medyczne i farmaceutyczne (7,1%), mechaniczne generatory energii (7,0%), ropa naftowa (5,8%) i statki powietrzne (4,3%), a w imporcie samochody (6,7%), produkty medyczne i farmaceutyczne (5,0%), rafinowana ropa naftowa (4,6%), mechaniczne generatory energii (4,2%) i odzież (4,1%).

W przypadku Wielkiej Brytanii bardzo istotny jest handel usługami. W 2018 roku eksport usług wyniósł 297,4 mld GBP i stanowił 46,3% globalnego eksportu Wielkiej Brytanii. Najważniejszymi odbiorcami brytyjskiego eksportu usług były: USA (22,3%), Niemcy (6,7%), Francja (6,2%), Niderlandy (6,2%) i Irlandia (5,7%). Import usług wyniósł 192,8 mld GBP i stanowił 28,4% globalnego importu Wielkiej Brytanii w 2018 roku. Usługi pochodziły głównie z USA, Hiszpanii, Francji, Niemiec i Irlandii.

Inwestycje zagraniczne

Wg UNCTAD (World Investment Report 2020) w 2019 roku Wielka Brytania była 11. największym inwestorem na świecie (po Japonii, USA, Niderlandach, Chinach, Niemczech, Kanadzie, Hong Kongu, Francji, Korei Płd. i Singapurze) – zainwestowała za granicą 31 mld USD (dla porównania: 41 mld USD w 2018 i 118 mld USD w 2017 roku). Była także jednym z największych na świecie odbiorców inwestycji zagranicznych – w ww. rankingu znalazła się na 8. miejscu (po USA, Chinach, Singapurze, Niderlandach, Irlandii, Brazylii i Hong Kongu), z wynikiem 59 mld USD (dla porównania: 65 mld USD w 2018 i 101 mld USD w 2017 roku). Skumulowana wartość brytyjskich inwestycji za granicą wyniosła na koniec 2019 roku 1 949,4 mld USD, a inwestycji zagranicznych w Wielkiej Brytanii 2 075,3 mld USD.

Najważniejszymi inwestorami w Wielkiej Brytanii są: USA, Niderlandy, Luksemburg, Jersey, Japonia, Niemcy, Francja, Hiszpania i Kajmany, a odbiorcami inwestycji brytyjskich USA, Niderlandy, Luksemburg, Francja, Hiszpania, Hong Kong, Irlandia, Szwajcaria, Jersey i Australia. Większość przepływów BIZ jest ukierunkowana na sektory energii, handlu i napraw, usług finansowych, produktów metalowych i maszynowych oraz działań związanych z usługami administracyjnymi i pomocniczymi.

Ramy prawno-traktatowe polsko-brytyjskiej współpracy gospodarczej

Polsko-brytyjskie stosunki gospodarcze regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej na podstawie podpisanego 16 kwietnia 2003 roku w Atenach i obowiązującego od 1 maja 2004 roku Traktatu dotyczącego przystąpienia Polski i dziewięciu innych krajów do Unii Europejskiej (Dz.U. 2004 nr 90 poz. 864). Szereg kwestii związanych z polsko-brytyjską współpracą gospodarczą regulują bilateralne umowy międzyrządowe. Najważniejsze z nich, to:

- *Konwencja między Rzeczpospolitą Polską z Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej ws. unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od zysków majątkowych z 20 lipca 2006 roku,*
- *Umowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji z 8 grudnia 1987 roku (wypowiedziana przez stronę polską).*

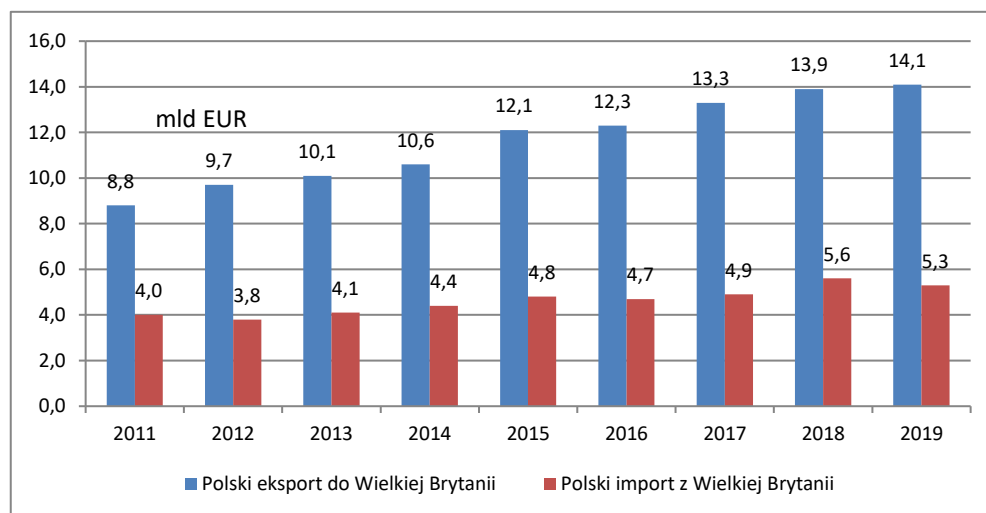
W związku z brexitem przewidywane są zmiany w dotychczasowych zasadach współpracy gospodarczej z Wielką Brytanią.

Polsko-brytyjska współpraca handlowa

Wg danych GUS polsko-brytyjskie towarowe obroty handlowe w 2019 roku wyniosły 19 436,4 mln EUR, co oznacza podobny wynik do osiągniętego w roku 2018. Polski eksport wyniósł 14 124,4 mln EUR (+1% r/r), polski import 5 312,1 mln EUR (-5% r/r), a dodatnie dla Polski saldo 8 812,3 mln EUR.

Polski eksport do Wielkiej Brytanii stanowił 6,0% globalnego polskiego eksportu, import z Wielkiej Brytanii 2,3% globalnego importu, a łączne obroty PL-WB 4,1% polskich obrotów handlowych z zagranicą. Polski eksport do Wielkiej Brytanii stanowił jednocześnie 7,5% polskiego eksportu do państw Unii Europejskiej, import z Wielkiej Brytanii 3,9% importu z państw UE, a obroty PL-WB 6,0% polskich obrotów handlowych z państwami UE.

W 2019 roku – podobnie jak rok wcześniej - Wielka Brytania była dla Polski **3. partnerem w eksporcie** (po DE, CZ). Najważniejsze grupy towarowe, to wyroby przemysłu elektromaszynowego (42%), art. rolno-spożywcze (20%), wyroby przemysłu chemicznego (11%), wyroby różne (9%), wyroby ceramiczne (6%), wyroby przemysłu drzewno-papierniczego (5%). Główne towary w eksporcie, to maszyny i urządzenia do automatycznego przetwarzania danych (6%), części i akcesoria samochodów (5%), aparatura odbiorcza dla TV (4%), srebro (4%), samochody osobowe (3%), meble (3%), samochody ciężarowe (3%).

Pod względem wartości polskiego importu w 2019 roku Wielka Brytania była dla Polski 11. partnerem (po DE, CN, RU, IT, NL, FR, CZ, US, ES, BE). Najważniejsze grupy towarowe, to wyroby przemysłu elektromaszynowego (44%), wyroby przemysłu chemicznego (25%), art. rolno-spożywcze (12%), wyroby przemysłu lekkiego (6%), wyroby metalurgiczne (5%), a kluczowe towary, to samochody osobowe (11%), leki (5%), części i akcesoria samochodów (3%), wódki i likiery (2%), spycharki, równiarki, koparki (2%), latarniowce, statki pożarnicze, doki pływające, pogłębiarki (2%), wirówki, suszarki (2%).

I-IX 2020

Wg wstępnych danych GUS polsko-brytyjskie towarowe obroty handlowe wyniosły 13 107,3 mln EUR, co oznacza spadek o 10% w stosunku do analogicznego okresu 2019 roku. **Polski eksport** wyniósł 9 685,9 mln EUR (**-9% r/r**), polski import 3 421,4 mln EUR (-14% r/r), a dodatkowo dla Polski saldo 6 264,4 mln EUR. Pomimo pokaźnego spadku w polskim eksporcie, spowodowanego pandemią koronawirusa, Wielka Brytania utrzymała pozycję **3. odbiorcy** naszych towarów (po DE i CZ).

Rola usług w polsko-brytyjskiej wymianie międzynarodowej

Wielka Brytania odgrywa ważną rolę w naszej międzynarodowej wymianie usługami (w 2018 roku była trzecim najważniejszym odbiorcą usług z Polski, z udziałem 7,5%). Ważnymi kategoriami usług w wymianie z Wielką Brytanią są usługi badawczo-rozwojowe, usługi świadczone przez profesjonalistów, usługi techniczne, związane z handlem oraz pozostałe usługi biznesowe (generują one 35% całkowitych przychodów z tytułu eksportu usług do Wielkiej Brytanii), usługi telekomunikacyjne, informatyczne i informacyjne (25% udziału) oraz usługi transportowe (ok. 17,5%). Po stronie importu usług Wielka Brytania plasuje się na miejscu drugim, z udziałem 8,2% w 2018 roku. Podobnie jak w eksporcie dominują usługi badawczo-rozwojowe, usługi świadczone przez profesjonalistów, usługi techniczne, związane z handlem oraz pozostałe usługi biznesowe (generują one 35% całkowitych rozchodów z tytułu importu usług z Wielkiej Brytanii). W obrotach usługami z Wielką Brytanią, Polska generuje nadwyżkę, która w 2018 roku osiągnęła 1,4 mld EUR.

Polsko-brytyjska współpraca inwestycyjna

Wg danych NBP brytyjskie inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2019 roku wyniosły ogółem netto -907,4 mln EUR, przy czym wartość kapitału własnego netto (akcje i inne formy udziałów kapitałowych) wyniosła -1 069,5 mln EUR, kwota reinwestowanych zysków netto 378,4 mln EUR, a instrumentów dłużnych netto -216,3 mln EUR. Skumulowane brytyjskie inwestycje w Polsce wyniosły na koniec 2019 roku **7,3 mld EUR**. Stanowiło to 3,5% łącznej wartości kapitału zainwestowanego w Polsce (209,5 mld EUR). Warto jednak odnotować, że po kilku latach napływu brytyjskiego kapitału w formie BIZ od 2017 roku rejestrujemy jego odpływ z Polski. Wielka Brytania plasuje się na **8. miejscu** wśród inwestorów zagranicznych w Polsce (za Niderlandami 44,8 mld EUR, Niemcami 39,2 mld EUR, Luksemburgiem 26,5 mld EUR, Francją 18,5 mld EUR, Hiszpanią 8,9 mld EUR, Austrią 8,3 mld EUR i Cyprzem 8,2 mld EUR).

Według danych GUS, na koniec 2018 roku funkcjonowało w Polsce 1 426 podmiotów z udziałem brytyjskiego kapitału, z czego ponad połowa (896) zatrudniała do 9 osób. W tym okresie na polskim rynku obecne były 147 firmy z Wielkiej Brytanii, których inwestycje przekraczały 1 mln USD. W podziale według sekcji PKD, brytyjskie inwestycje w Polsce są zlokalizowane przede wszystkim w przetwórstwie przemysłowym (45%) oraz w handlu i naprawach pojazdów samochodowych (27%). Warto podkreślić, że 26 największych firm na brytyjskim indeksie giełdowym FTSE 100 zainwestowało w Polsce. W wyniku ich inwestycji powstało w ponad 100 tys. miejsc pracy. Co jest szczególnie ważne, powyższe miejsca pracy stworzone zostały zarówno w usługach, produkcji jak i centrach badawczo-rozwojowych. Najwięcej, bo 52% podmiotów z kapitałem brytyjskim, było zarejestrowanych w woj. mazowieckim, 13% w wielkopolskim, a 7% w małopolskim.

Do największych inwestycji brytyjskich w Polsce należą: Abf Overseas Ltd (artykuły spożywcze), Aerogistics Holding Ltd (statki powietrzne i związane z tym maszyny), AstraZeneca (farmacja), AVIVA Plc (finanse), Bates Ltd (transport, magazyny), Benckiser (produkcja chemii gospodarczej), BP Plc (produkty naftowe), British Oxygen Corporation (gazy techniczne), Cadbury's Schweppes (artykuły spożywcze), Cussons Group Ltd. (artykuły higieny osobistej), European Manufacturing Solutions (maszyny specjalnego przeznaczenia), GKN

Industries Limited (części i akcesoria do pojazdów silnikowych), GlaxoSmithKline (farmacja), Imperial Tobacco Plc (wyroby tytoniowe), Kainos (SSC), Mc Bride Plc (AGD), Peak Packaging LTD (wyroby z tworzyw sztucznych), Reuters Group Limited (SSC), Robinson (wyroby z tworzyw sztucznych), Rolls Royce (przemysł samochodowy), RPC Group Plc (wyroby z tworzyw sztucznych), Shell Overseas Holdings Ltd. (produkty naftowe), Smiths Group Aerospace (statki powietrzne), Summit Motors Investment U.K. (części i akcesoria do pojazdów silnikowych), Tata Steel International (produkcja wyrobów metalowych), Tesco Plc (sieć handlowa), The Royal Bank of Scotland Plc (bankowość), Xerox Ltd. (urządzenia i usługi związane z drukiem).

Ważniejsze projekty firm brytyjskich zakończone w ostatnich latach:

- GSK Services - powiększenie BSS – SSC (200 osób), Poznań;
- Pearson Central Europe BSS – SSC (60 osób), Kraków;
- Alexander Mann Solutions Poland BSS – BPO (300 osób), Gdańsk;
- Aero Gearbox International (joint venture Rolls Royce (UK) i Hispano Suiza (FR) (109 osób), Ropczyce.

Obserwowane jest zwiększone zainteresowanie brytyjskich inwestorów rynkiem polskim, szczególnie wśród przedsiębiorstw średniej wielkości. Dotychczas poszukiwali oni z reguły możliwości wykorzystania środków dostępnych z Unii Europejskiej przy rozpoczynaniu działalności na terenie Polski. Realną szansą wydaje się być przenoszenie funkcji pomocniczych dużych przedsiębiorstw (księgowość, zarządzanie zasobami ludzkimi, badania i rozwój, itp.) do innych krajów (Business Process Offshoring). Biorąc pod uwagę niższe koszty siły roboczej w Polsce w porównaniu do Wielkiej Brytanii, bliskość geograficzną dwóch krajów oraz bliskość kulturową, Polska jest atrakcyjnym partnerem do lokowania tego typu inwestycji.

Zaobserwować można także bardzo duże zainteresowanie zakupem nieruchomości w Polsce przez obywateli brytyjskich. Wg brytyjskiego ośrodka analitycznego Oxford Economics, do kluczowych czynników, decydujących o atrakcyjności Polski jako lokalizacji centrów usług firm UK należą: lokalizacja – bliskość geograficzna oraz polityczne i kulturowe więzi. Podczas gdy Indie odgrywają ważną rolę w „offshoringu” usług, Polska i inne kraje Europy Wschodniej mają przewagę w „nearshoringu”, czyli sytuacji, w której przedsiębiorstwa decydują się na outsourcing usług do nieodległych lokalizacji, bez dużych różnic czasowych, co ułatwia zarządzanie projektami i równoważy wyższe koszty pracy niż w przypadku dostawców z odleglejszych lokalizacji. Według Polsko-Brytyjskiej Izby Handlowej brytyjskie firmy są w najbliższych latach zainteresowane udziałem w inwestycjach w energetyce (w tym energetyce jądrowej), transporcie i infrastrukturze (zwłaszcza kolejowej), ochronie zdrowia oraz przemyśle związanym z naukami biomedycznymi.

Natomiast polskie inwestycje bezpośrednie w Wielkiej Brytanii w 2019 roku wyniosły ogółem netto 58,1 mln EUR, przy czym wartość kapitału własnego netto (akcje i inne formy udziałów kapitałowych) wyniosła -1,6 mln EUR, kwota reinwestowanych zysków netto -2,2 mln EUR, a instrumentów dłużnych netto 61,9 mln EUR. Skumulowana wartość polskich bezpośrednich inwestycji w Wielkiej Brytanii na koniec 2019 roku wyniosła **1,0 mld EUR**, co oznacza, że Wielka Brytania jest 8. największym odbiorcą naszych inwestycji (po Luksemburgu, Cyprze, Czechach, Niemczech, Węgrzech, Niderlandach i Litwie).

Spośród polskich firm, które zainwestowały w Wielkiej Brytanii są m.in.: Can-Pack (produkcja opakowań metalowych dla przemysłu spożywczego i chemicznego), Boryszew (motoryzacja), Polcom (hotele), Rec Global (inżynieria oprogramowania), Kulczyk Investment (konsulting), Comarch (IT), Integer (paczkomaty InPost), Impel (nieruchomości), Telefonika Kable (kable i przewody), Krosnoglass (szkło dekoracyjne), Press

Glass (szyby), Wielton (naczepy), Black Red White, Forte, Nowy Styl (meble), Fakro (okna), Amika (AGD), Pelion (farmaceutyka), Inglot (kosmetyki), LPP (odzież) czy Colian (branża spożywcza).

W 2017 roku PGNiG otworzyło biuro handlu skroplonym gazem ziemnym (LNG) w Londynie. Swoje przedstawicielstwo w Londynie – w celu m.in. wsparcia polskich firm w ekspansji zagranicznej - planuje otworzyć Bank Gospodarstwa Krajowego. Nadal rośnie zainteresowanie polskich firm i osób fizycznych podejmowaniem działalności, głównie usługowej, na terenie Wielkiej Brytanii. Rejestrowane są firmy głównie z sektora budowlanego, polskie hurtownie, sklepy i restauracje. Wg szacunków Polsko-Brytyjskiej Izby Handlowej 60 tys. tego typu firm założonych przez Polaków już funkcjonuje na terenie Wielkiej Brytanii. W Companies House, brytyjskim rejestrze spółek, widnieje kilkadziesiąt tysięcy firm zarejestrowanych przez polskich obywateli. Jednak znacząca część polskiego kapitału napływającego do Wielkiej Brytanii ma nadal charakter przepływów czysto finansowych.

Wspieranie przedsiębiorczości i innowacji

Polska i Wielka Brytania pozostają ważnymi partnerami. Utrzymywana jest ścisła dwustronna współpraca w zakresie wspierania innowacji. Wielka Brytania jest liderem innowacyjności, zajmuje 5. pozycję w rankingu *Global Innovation Index 2019*. Polsko-brytyjskie konsultacje międzyrządowe 2018 stanowiły początek współpracy w dziedzinie innowacji (UK-Poland Tech Partnership, Clean Growth Partnership) - istotnym elementem współpracy w tym obszarze jest ogłoszony w styczniu 2020 roku pilotażowy program pn. UK-Polish Tech Challenge. W czerwcu 2020 r. premierzy Polski i Wielkiej Brytanii przyjęli Plan Działania na kolejny rok.

Dostęp do rynku

Warunki współpracy gospodarczej od 1 stycznia 2021 roku zależą od treści przyszłej Umowy o wolnym handlu pomiędzy Wielką Brytanią a UE. Negocjacje przyszłej umowy regulującej zasady we wzajemnych relacjach handlowych rozpoczęły się w lutym 2020 roku. Na obecnym etapie nie da się jednak przesądzić jak będą ostatecznie wyglądać relacje UE-Wielka Brytania od 1 stycznia 2021 roku. Pewnym jest, że nie będą one takie same jak dzisiaj i w handlu z Wielką Brytanią pojawią się dodatkowe obowiązki i ograniczenia. Kształt przyszłych relacji może być znany na krótko przed końcem okresu przejściowego. Należy jednak pamiętać, że nawet najbardziej ambitna umowa handlowa ma swoje ograniczenia i nie zastąpi w pełnym kształcie regulacji rynku wewnętrznego Unii Europejskiej. Ewentualne fiasko negocjacji przyszłej umowy oznacza, że od 1 stycznia 2021 roku, czyli wraz z końcem okresu przejściowego, relacje gospodarcze pomiędzy UE a Wielką Brytanią będą regulować zasady Światowej Organizacji Handlu. Obowiązywać będą stawki celne jak obecnie dla krajów trzecich, zmienią się zasady rozliczania VAT-u, nastąpi zmiana zasad poboru podatku akcyzowego. Te i wiele innych utrudnień w handlu stanowiąc będą nowe realia wymiany handlowej na linii UE-27 – UK.

Z praktycznego punktu widzenia warto wiedzieć, że brytyjski rynek jest bardzo wymagający, a konkurencja na nim bardzo duża. Oznacza to rynek klienta i duży wybór dostawców. Szanse na zaistnienie mają tylko firmy, które są w stanie się wyróżnić i zagwarantować produkt wysokiej jakości, wsparty niezawodną obsługą. Bardzo istotna jest również presja na niskie ceny. Brytyjczycy oczekują ścisłej realizacji kontraktowych uzgodnień oraz dotrzymywania terminów. Brytyjskie firmy są bardzo konkretne, a jeżeli wysyłają ofertę oczekują odpowiedzi niemal natychmiast. Negocjacje powinny być prowadzone w sposób konsekwentny, ale z dużą dozą realizmu (niewskazane jest proponowanie zbyt wysokiej ceny wyjściowej). Klient oczekuje, że cena będzie znacznie niższa, niż w Wielkiej Brytanii czy krajach Europy Zachodniej. Oprócz ceny istotny jest również czas dostawy. Korespondencję należy prowadzić w języku angielskim. Dodatkowo warto pamiętać o różnicach dotyczących standardów – od innego systemu miar, przez okna, które się inaczej otwierają, po żywność, gdzie certyfikat BRC jest niezbędny.

Dane kontaktowe

Ambasada RP w Londynie

47 Portland Place, London W1B 1JH

tel.: + 44 207 2913 520

fax: + 44 207 2913 575

www.gov.pl/web/wielkabrytania

e-mail: london@msz.gov.pl

Ambasador: Arkady Rzegocki

Ambasada Brytyjska w Warszawie

ul. Kawalerii 12, 00-468 Warszawa

tel.: + 48 22 311 0000

fax: + 48 22 311 0313

www.gov.uk/world/organisations/british-embassy-warsaw.pl

e-mail: info@britishembassy.pl

Ambasador: Anna Luise Clunes

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii

listopad 2020